

UZMĒRĪŠANAS PAKALPOJUMU APRAKSTS UN PRASĪBAS

1. UZMĒRĪŠANAS PAKALPOJUMU SNIEDZĒJAM IZVIRZĀMĀS MINIMĀLĀS PRASĪBAS

Šie noteikumi nosaka Uzmērīšanas pakalpojumu sniedzējam (turpmāk tekstā – Uzmērītājs) izvirzāmās minimālās prasības uzmērīšanas pakalpojuma nodrošināšanai kokmateriālu uzmērīšanā un kvalitātes novērtēšanā.

Uzmērītājs pastāvīgi veic uzmērīšanas pakalpojuma izpildē visa iesaistītā personāla apmācību vismaz vienu reizi gadā, nodrošinot vienotu izpratni par uzmērīšanas paņēmieni korektu piemērošanu un kokmateriālu kvalitātes vainu vērtēšanu.

Ja pakalpojuma izpildē iesaistītajam Uzmērītājam ir pieejams pakalpojuma izpildes apraksts ar lielāku detalizāciju un tas ietver šajā dokumentā aprakstītās minimālās pakalpojuma sniegšanas prasības, tad pakalpojuma izpilde var tikt veikta saskaņā ar Uzmērītāja pakalpojumu izpildes aprakstu tiktāl, cik tas nav pretrunā ar šo noteikumu izpildi un ir saskaņots ar darījumā iesaistītajām pusēm. Aprakstam jābūt publiski pieejamam uz pakalpojuma sniegšanas laiku un Uzmērītājam jāsaņem rakstisks pušu apstiprinājums par pakalpojumu apraksta piemērošanu darījumā.

2. UZMĒRĪŠANAS PAKALPOJUMA DARBA UZDEVUMA NODOŠANA

Uzmērīšanas pakalpojuma procesa nodrošināšanai Uzmērītājs nodrošina digitāli pieejamu datu ievades platformu, kurā ievadāma kokmateriālu vai smalcinātas koksnes pircēja un pārdevēja vienošanās par kokmateriālu dimensijām un kvalitāti jeb *matrica*:

- *matricas* apstiprināšanai nepieciešams abu pušu digitāls apstiprinājums;
- *matrica* ir pastāvīgi digitāli pieejama darījumā iesaistītām pusēm;
- *matricā* sniegtā informācija nav vienpusēji maināma;
- visas izmaiņas *matricas* datus tiek reģistrētas digitāli pieejamā reģistrā un pieejamas pusēm pēc pieprasījuma;
- darba uzdevumā Uzmērītājam obligāti norādāmā papildus informācija:
 - kokmateriālu pircēja un pārdevēja vienošanās par kokmateriālu uzmērīšanas metodi;
 - kokmateriālu pircēja norādīts uzmērīšanas paņemiens un koku suga;
 - testēšanas pārskata sagatavošanai nepieciešamā kokmateriālu pavaddokumenta digitāla informācija;
 - produktu kvalitātes apraksts.
- kokmateriālu tilpuma aprēķinos ir jāizmanto faktiskā raukuma vērtības, kas noteiktas AS Latvijas valsts meži līguma pielikumā “Raukuma rādītāji”.

3. UZMĒRĪTĀJA ATBILDĪBA PAR PAKALPOJUMĀ IZMANTOTO APRĪKOJUMU UN DARBA VIETAS ORGANIZĀCIJU

- 3.1. Uzmērot produktus ar rokas mērinstrumentiem, tiek izmantoti mērinstrumenti, kas kalibrēti ar izsekojamību līdz Starptautiskajai mērvienību sistēmai (SI), nodrošinot iespēju tos identificēt darījumā iesaistītām pusēm.
- 3.2. Pasūtītāja valdījumā esošās automatiskās uzmērīšanas ierīces kalibrēšana:
 - 3.2.1. ierīču kalibrēšana jāveic plānotos intervālos, ne retāk kā 1 reizi gadā;
 - 3.2.2. obligāti jāveic ārpuskārtas kalibrēšana, ja ierīce nav lietota ilgāk kā vienu mēnesi no pēdējās ierīces ekspluatācijas dienas, kā arī gadījumos, kad veikts ierīces remonts vai uzlabojumi;
 - 3.2.3. kalibrēšanas rezultāti jāprotokolē un jāsaņem atzinums, kuru apstiprina ar elektronisko parakstu ar laika zīmogu;

- 3.2.4. ierīcēm kalibrē:
 - garumu, cm;
 - diametru, mm.
- 3.2.5. pirmreizējā kalibrēšanā vai gadījumos, kad ierīcei veiktas būtiskas izmaiņas, jāveic tilpuma pārbaude ar vismaz 30 kontrolsortimentiem, tos uzmērot manuāli ar 1 m soli (atbilstoši LVS 82:2024 8.1.2. apakšpunktam) un pēc tam ar automātisko uzmērīšanas ierīci. Rezultātiem jāiekļaujas:
 - kopējā tilpuma sistēmātiskajā novirzē $\pm 3\%$;
 - standartnovirzē 7.0%.
- 3.2.6. jāveic metāla detektora pārbaude (tikai pirmreizējā kalibrēšanā);
- 3.2.7. jāveic ierīces ikmaiņas pārbaude garumam, diametram un metāla detektoram.
- 3.3. Uzmērītājs ir atbildīgs par:
 - 3.3.1. kokmateriālu izklāšanas kvalitāti apmērā, kādā tas nepieciešams, lai nodrošinātu 1. punktā noteiktā darba uzdevuma izpildi un spētu nodrošināt LVS 82:2024 standartā noteikto minimālo precizitātes rādītāju sasniegšanu;
 - 3.3.2. prasību izveidi un uzturēšanu apgaismojuma nodrošināšanai diennakts tumšajā laikā;
 - 3.3.3. Uzmērīšanas un novērtēšanas datu nolasīšanu tiešsaistē automātiskās uzmērīšanas ierīcēs;
 - 3.3.4. Apmācītiem lietotājiem, ja uzmērīšanas procesa izpildē tiek lietotas mobilās tehnoloģijas kravas uzmērīšanas datu ieguvei.
- 3.4. Uzmērītājs izveido un uztur publiski pieejamus noteikumus (piem. Uzmērītāja mājas lapā) pakalpojuma sniegšanas detalizētai izpildei, kas nosaka vismaz sekojošas prasības:
 - Prasības automātiskās uzmērīšanas ierīces darbībai;
 - Produktu izklāšanas un novietošanas prasības uzmērīšanas veikšanai ar rokas mērinstrumentiem.

4. DARBA UZDEVUMA IZPILDE

- 4.1. Uzmērīšanas procesā automātiskai uzmērīšanas ierīcei vai kokmateriālu uzmērītājam ar rokas mērinstrumentiem ir jāuzmēra katra kokmateriāla caurmērs(i) un garums.
- 4.2. Katram kokmateriālam ir jāizvērtē sekojoši rādītāji:
 - 4.2.1. katra kokmateriāla kvalitāte;
 - 4.2.2. katra kokmateriāla kvalitātes redukcija, ja ir iespēja novērst kokmateriālu izbrāķēšanu vai kvalitātes šķiras samazināšanu;
 - 4.2.3. katra kokmateriāla mizas tipa un vairuma kombinācija;
 - 4.2.4. katra kokmateriāla koka suga.
- 4.3. Uzmērīšanas procesā automātiskai uzmērīšanas ierīcei, Uzmērītājam ar rokas mērinstrumentiem vai izmantojot foto apstrādes tehnoloģijas ir jānosaka katras krautnes garums, augstums un kokmateriāla garums.
- 4.4. Katrai krautnei ir jāizvērtē sekojoši rādītāji:
 - 4.4.1. katras krautnes kvalitāte;
 - 4.4.2. tilpīguma koeficients.
- 4.5. Pirms smalcinātas koksnes uzmērīšanas ir jābūt uzmērītam un regulāri pārmērītam tvertnes tilpumam (tvertnes garums, platums, augstums).
- 4.6. Katrai kravai ir jāizvērtē sekojoši rādītāji:
 - 4.6.1. augstuma atmērījums, cm (ar plus vai mīnus zīmi);
 - 4.6.2. sablīvēšanās koeficients, kas atkarīgs no transportēšanas attāluma.

5. KONTROLE

- 5.1. Lai nodrošinātu kvalitatīvu apaļo kokmateriālu tilpuma uzmērīšanu un kvalitātes novērtēšanu saskaņā ar izsniegto darba uzdevumu un nodrošinātu noteiktos precizitātes kritērijus, Uzmērītājs uztur kvalitātes vadības sistēmu atbilstoši 7. punktā aprakstītai metodikai, izraugoties:
 - 5.1.1. kontrolsortimentus individuālajā uzmērīšanā;
 - 5.1.2. kontrolsaiņus grupveida uzmērīšanā;
 - 5.1.3. kontrolkravas smalcinātas koksnes uzmērīšanā.
- 5.2. Uzmērītājs nodrošina kokmateriālu uzmērīšanas un kvalitātes vērtēšanas precizitātes vadībai nepieciešamo kontrolmērījumu veikšanu ar resursiem, kas nav tiešā veidā iesaistīti darba uzdevuma izpildē.
- 5.3. Precizitātes kontrole tiek veikta nepārtraukti, nepieļaujot kontrolei nepieciešamo datu ieguves pārtraukumu, lai spētu nodrošināt 7. punktā noteikto precizitātes atskaišu nodrošināšanu.
- 5.4. Kontrolē iegūtie dati jāreģistrē kvalitātes vadības reģistrā digitālā formātā.
- 5.5. Par datu apstrādi un drošu uzglabāšanu ir pilnībā atbildīgs Uzmērītājs.

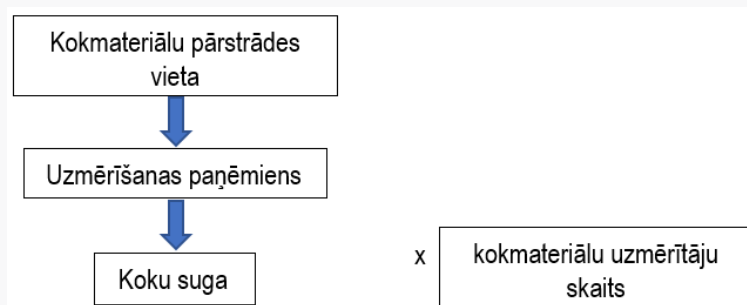
6. ATSKAITE

- 6.1. Darba uzdevuma izpildi apliecinošs fakts ir katras kravas, kravas daļas vai grēdas uzmērījuma rezultāts, kas atspoguļots testēšanas pārskatā. Tā saturu nosaka normatīvie akti.
- 6.2. Bez normatīvajos aktos noteiktās informācijas testēšanas pārskatā jānorāda informācija par produktu dalījumu pa sugām, caurmēriem, un garumiem, ja to paredz *matrica*.
- 6.3. Uzmērītājs nodrošina testēšanas pārskata vienāda satura pieejamību kokmateriālu pircējam un pārdevējam papiNet datu standartā XML strukturētā failā, lietojot informācijas sistēmas interfeisu/tiešsaistes risinājumus.
- 6.4. Uzmērītājs nodrošina testēšanas pārskata konfidencialitāti, ja kokmateriālu pircējs vai pārdevējs nav lēmis citādi.

7. TILPUMA NOTEIKŠANAS UN KVALITĀTES VĒRTĒŠANAS PRECIZITĀTES NODROŠINĀŠANAS PRINCIPI

Uzmērītājs 5. punktā noteikto sistēmu veido tā, lai nodrošinātu turpmāk aprakstīto principu un kritēriju izpildi:

- 7.1. Ģenerālkopas izvēle pēc pakalpojuma sniegšanas veida:
 - 7.1.1. Individuālā uzmērīšana;
 - 7.1.2. Grupveida uzmērīšana ar automātisku uzmērīšanas ierīci;
 - 7.1.3. Grupveida uzmērīšana.
- 7.2. Ģenerālkopas noteikšanai jāņem vērā tās apjoms un pakalpojuma sniegšanas veids:
 - 7.2.1. ja piegādes vietā uzmērītais apjoms ir virs 25 000 m³ gadā, tad katra piegādes vieta uzskatāma par atsevišķu ģenerālkopu, kurai aprēķina paraugkopu;
 - 7.2.2. atsevišķa ģenerālkopa neatkarīgi no uzmērītā apjoma ir jāveido piegādes vietās kur uzmērīšana tiek veikta, izmantojot Pasūtītāja valdījumā esošu automātisko uzmērīšanas ierīci;
 - 7.2.3. ja Uzmērītājs veic Piegādātāja kokmateriālu uzmērīšanu vairākās piegādes vietās, kur ģenerālkopa nepārsniedz 25 000 m³ gadā, tad pieļaujama ģenerālkopu apvienošana un kopīgas paraugkopas izveidošana;
 - 7.2.4. Ģenerālkopu apvienošana iespējama tikai vienādiem produktiem.
- 7.3. Paraugkopas noteikšana:
 - 7.3.1. Paraugkopa nosakāma uz katru ģenerālkopu, ievērojot šādus nosacījumus:
 - 7.3.1.1. piegādes vietai, kur uzmērīšanu veic ar automātisko uzmērīšanas ierīci, uzmērīšanai prognozējamo apaļo kokmateriālu produktu skaits katram uzmērīšanas paņēmienam un koku sugai, kas ir reizināms ar plānoto kokmateriālu uzmērītāju skaitu (skatīt 1. attēlu)

1. attēls. Paraugkopas noteikšana (AUI).

7.3.1.2. piegādes vietai, kur uzmērīšanu veic ar rokas mērinstrumentiem, uzmērīšanai prognozējamo apažo kokmateriālu produktu skaits katram uzmērīšanas paņēmienam, kas ir reizināms ar plānoto kokmateriālu uzmērītāju skaitu (skatīt 2. attēlu)

2. attēls. Paraugkopas noteikšana rokas mērinstrumentiem.

7.3.1.3. Piegādes vietai, kur uzmērīšanu veic grupveidā, prognozējamo apažo kokmateriālu kravu skaits pa produktiem;

7.3.1.3.1. Priedes, egles II šķiras zāģbaļķiem;

7.3.1.3.2. priedes I šķiras zāģbaļķiem;

7.3.1.3.3. lapu koku taras klučiem;

7.3.1.3.4. skuju koku taras klučiem;

7.3.1.3.5. skuju koku III šķiras zāģbaļķiem;

7.3.1.3.6. finierklučiem;

7.3.1.3.7. priedes, egles mietiem;

7.3.1.3.8. malkai, kamīnmalkai;

7.3.1.3.9. papīrmalkai;

7.3.1.3.10. tehnoloģiskajai koksnei;

7.3.1.3.11. smalcinātai koksnei.

7.3.1.4. Piegādes vietai, kur uzmērīšanu veic grupveidā ar automātisku uzmērīšanas ierīci, prognozējamo apažo kokmateriālu kravu skaits pa produktiem, identiskas tehnoloģijas ierīces var tikt apvienotas vienā paraugkopā;

7.3.1.4.1. priedes, egles II šķiras zāģbaļķiem;

7.3.1.4.2. lapu koku taras klučiem;

7.3.1.4.3. skuju koku taras klučiem;

7.3.1.4.4. skuju koku III šķiras zāģbaļķiem;

7.3.1.4.5. finierklučiem;

7.3.1.4.6. priedes, egles mietiem;

7.3.1.4.7. malkai, kamīnmalkai;

7.3.1.4.8. papīrmalkai;

7.3.1.4.9. tehnoloģiskajai koksnei;

7.3.1.4.10. smalcinātai koksnei.

- 7.3.2. Paraugkopas apjomu nosaka pēc kādas no statistikā izmantojamām izlases metodēm, ņemot vērā 7.1., 7.2. un 7.3. punktos noteiktās ģenerālkopu un paraugkopu veidošanas sakarības.
- 7.3.3. Minimālais paraugu skaits uz vienu paraugkopu:
- 7.3.3.1. individuālā uzmērīšana – 100 kontrolsortimenti;
 - 7.3.3.2. grupveida uzmērīšana – 30 kontrolsaiņi;
 - 7.3.3.3. smalcinātai koksnei – 30 kontrolsaiņi;
- 7.4. Kontrolsortimentu izmetes intervālu Uzmērītājs nosaka, dalot ģenerālkopu ar paraugkopu. Kontrolsortimentu izmete ir jānodrošina pēc nejaušības principa, izņemot smalcinātai koksnei.
- 7.5. Par katru no paraugkopām Uzmērītājs uztur un pēc pieprasījuma izsniedz darījumā iesaistītām pusēm precizitātes rādītājus:
- 7.5.1. Kopējā tilpuma sistemātiskā novirze (%);
 - 7.5.2. Kopējā tilpuma standartnovirze (%);
 - 7.5.3. Vērtības sistemātiskā novirze (%);
 - 7.5.4. Vērtības standartnovirze (%);
 - 7.5.5. Kvalitātes šķiru sakritība (%);
 - 7.5.6. Garuma redukcijas sakritība (%);
 - 7.5.7. Caurmēra redukcijas sakritība (%);
 - 7.5.8. Mizas pogas sakritība (%);
 - 7.5.9. Vidējā garuma novirze (cm);
 - 7.5.10. Vidējā caurmēra novirze (mm);
 - 7.5.11. Pārbaudīto kontrolsortimentu vai kontrolsaiņu skaits (gab.).
- 7.6. Vērtības noviržu aprēķinam Uzmērītājs uztur relatīvo cenu sakarības tabulu (matricu) vai izmanto cenu monitoringa rezultātā iegūtas vidējās tirgus cenas par katru no produktiem vai to grupām.
- 7.7. Minimālie precizitātes rādītāji katrai no paraugkopām sešu mēnešu periodā pēc rullīša¹ principa nedrīkst pārsniegt sekojošus rādītājus:
- 7.7.1. Kopējā tilpuma sistemātiskā novirze (%);
 - 7.7.1.1. Individuālā uzmērīšanas metode – 3.0%
 - 7.7.1.2. Grupveida uzmērīšanas metode – 5.0%
 - 7.7.2. Kopējā tilpuma standartnovirze (%);
 - 7.7.2.1. Individuālā uzmērīšanas metode – 7.5%
 - 7.7.2.2. Grupveida uzmērīšanas metode – 9.5%
 - 7.7.3. Vērtības sistemātiskā novirze (%);
 - 7.7.3.1. Individuālā uzmērīšanas metode – 5.0%
 - 7.7.3.2. Grupveida uzmērīšanas metode – 7.0%
 - 7.7.4. Vērtības standartnovirze (%);
 - 7.7.4.1. Individuālā uzmērīšanas metode – 9.5% vai 15%²
 - 7.7.4.2. Grupveida uzmērīšanas metode – 9.5%
 - 7.7.5. Sugas sakritība – 99%
 - 7.7.6. Kvalitātes šķiru sakritība – 90% vai 80%
 - 7.7.7. Garuma redukcijas sakritība – 97%
 - 7.7.8. Caurmēra redukcijas sakritība – 97%
 - 7.7.9. Mizas pogas sakritība – 90%, ja viens mizas tips un vairums, 80%, ja divi un vairāk mizas tipi un vairumi%
 - 7.7.10. Vidējā garuma novirze – vidējā aritmētiskā novirze, mm
 - 7.7.11. Vidējā caurmēra novirze – vidējā aritmētiskā novirze, mm
- 7.8. Ja kāda no paraugkopām 6 mēnešu periodā neiekļaujas 7.7. punktā noteiktajās precizitātes robežās, Uzmērītājs organizē darba grupu ar darījumā iesaistīto pušu pārstāvjiem,

¹ Pirmo 6 mēnešu periodā dati tiek uzkrāti kumulatīvi, pēc datu uzkrāšanas ar katru nākamo kontroles mēnesi, katra perioda pirmais mēnesis tiek aizstāts ar nākamā mēneša datiem, veidojot summāri jaunu 6 mēnešu periodu.

² Tikai produktiem, kur vērtēšanā ir 2 vai vairāk šķiras

lai noteiktu rīcību precizitātes rādītāju sasniegšanai. Darba grupas organizēšanu var aizstāt rakstiska procedūra, kuru apstiprinājuši darījumā iesaistīto pušu pārstāvji.

8. KLASIFIKATORI UN KODI

Uzmērītājs izmanto tikai pircēju un pārdevēju kopīgi uzturētus produktu kodus, brāķu kodus, nozares uzņēmumu lomas un identitātes, koksnes transporta datus, kurus izmanto *papiNet* dokumentu struktūrā.